

סתם משנה. ותי' דקשיא להני אמוראי על היקישא דמטות, דנילף נמי שהאם תירש את בנה כמו שאב יורש את בנו, ולכן דחו את ההיקש, ופסקו הלכה כר"ז בן הקצב.

גמ' אמר ליה זיל אהדר בך. עי' ריטב"א ש"כ דחשיב ליה כטועה בדבר משנה שחוזר הדין.

גמ' ואי לא מפיקנא וכו' מאוניך. רשב"ם פירש דמשמתינא לך, וא"כ מאוניך פירושו מכחך, כפי' רש"י בסנהדרין ח, א, ועי' רגמ"ה דפי' "משלך אוציא בעל כורחך".

גמ' אמר ליה אשלח ליה איכסיף. ברשב"ם פי' שהיה ירא שמא חזר בו. ובריטב"א דחה דבריו, דא"כ היה רב הונא אומר כך אמרתי וחזרתי בי, ואמאי היה ירא, ולכך פי' הריטב"א שחשש שלא קבע לה ר"ה הלכתא, או שלא זכר שאמרה ואמר לא אמרתי מעולם. ורגמ"ה פי' דאיהו לא הוה אמר הכי משמיה דר"ה אלא כדי להעמיד דבריו, ותלה בגברא רבה כרב הונא. והק' הריטב"א על פירוש זה, דאמר' בגמ' ברכות כז, ב, "כל האומר דבר שלא שמע מפי רבו גורם לשכינה שתסתלק מ ישראל". והנה עי' מג"א קנו, ב, שהביא מפסחים קיב, א ועירובין נא, א שמותר לומר דבר שנראה לו נכון להלכה בשם גדול, כי היכי דליקבלו מיניה, והקשה מהגמ' בברכות הנ"ל, והניח בצ"ע. ועי' מחצית השקל (שם) שתי' שאם ברור לו הדבר יכול לאומרו בשם אדם גדול, אבל אם לא ברור לו לא יאמר בשם אדם גדול. ועי' באלהו רבה (שם) שתי' ג' תי'. א. ד"ל שאסור לומר בשם אדם גדול, כשהיו מקבלים דבריו אף כשהיה אומר בשם עצמו. ב. שאסור לומר בשם אדם גדול כששמע מאחר, אבל דבר שנראה לו מדעתו מותר. ג. כשאומר מסברתו אסור לתלות באדם גדול, אבל כששמע מאחר מותר לאמרו בשם אדם גדול אחר. והחיד"א בספר יוסף אומץ סי' ס"ג כ' שההיתר הוא רק לגדולי הדור, ואין זה דרך לתלמידים. וע"ע בספר מור וקציעה (שם), ובברכי יוסף יו"ד רמב, כד בשם תשובות הגאונים.

גמ' הוא יאי וגולתיה יאי וכו' דין שיעוריה כשק. מצינו ג' פירושים בדבר. א. הרשב"ם כפי' א' פירש שגולתיה יאי היינו טליתו טלית של תלמידי

חכמים, ובפשטות נר' שכוונתו לר"י מיגש שנהגו הת"ח לחבוש לראשם (כדאיתא קידושין ב. הרשב"ם כפי' ב' פי' שגולתיה יאי היינו כפשוטו, ועי' כוס הישועות.

ג. המאירי ורגמ"ה פי' שבגד היינו סודות טובים, ורב ינאי אמר דין שיעוריה כשק יהודה נשיאה נחפז לשאול קודם שיתיישב מרומי שדה.

גמ' א"ל אי מה מטה האב בכור מטה אף וכו'. עי' כפי' חסדי דוד על התוספתא (כשם) שהקושיא של ר' יהודה נשיאה היתה היקש לחצאין.

רשב"ם ד"ה בת יורשת נחלה וכו'. שאם היו לה אחין בשעת נישואין יכולה חוששין שמא ימות האב בלא זרע, ותי' תוד"ה אף, וברש"ש (שם).

רשב"ם ד"ה בן מנין, דאיכא ליה קפיד קרא. לכאור' לפי"ד הרשב"ם ותוס' שרק בת תירש הוא כמו שמצינו בירושלמי דהגמ' בהר"א ידעה דבן יורש את אמו אף תקדום לבן כמו שבירושלמי האב הבן קודם הרשב"ם קיב, ב, ד"ה מ"מ כת' "מנלן דההיא וצריך לדחוק דכוונתו מנלן דירית בשם מדויק בתחילת הדיבור שכת' "דכי כתיב ב' הרי שבדיני הקדמה איירינן]. ועי' תוראם שהקשה שגם אחר הק"ו בן ירש רק במקום ולפי מה שנתבאר ברשב"ם אתי שפיר, דהב' יורש במקום שאין בת וע"כ הק"ו אתא ליה שוה לבת. [ועי' רשב"ם קטו, א ד"ה לעולם

רשב"ם ד"ה מקיש, מאחר דאבא במשמע דגם אחרי ההיקש צריך את הק"ו לבת, ומקשה הרש"ש אמאי לא סגי בההיא ברד"ה בן מנין, י"ל דלולי הק"ו לא הוה דההיקש משוה דינם להקדים הבן לבת כק"ו בהא דבירושלמי האב בן קודם לבת ובירושלמי קודמת לבן. ודו"ק.

בא"ד מטה האב וכו'. הרשב"ם סי' ס